

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 33

DOM
2018-04-23
Meddelad i Stockholm

Mål nr
16982-17

LINKÖPINGS KOMMUN
Utbildningsförvaltningen

2018 -05- 03

Dnr:

Hlg:

KLAGANDE

Linköpings kommun
581 81 Linköping

MOTPART

Skolinspektionen
Box 23069
104 35 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Skolinspektionens beslut 2017-06-28, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande vid vite

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 945471

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00–16:30

YRKANDEN M.M.

Skolinspektionen beslutade den 28 juni 2017 att förelägga Linköpings kommun att vid vite om 150 000 kr senast den 31 oktober 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist avseende studiero vid Birgittaskolan 1 (skolan). De vidtagna åtgärderna skulle senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Åtgärder och skäl för beslutet framgår av bilaga 1.

Linköpings kommun (kommunen) yrkar att beslutet om vitesföreläggande upphävs och anför bl.a. följande. Beslutet är otydligt och undermåligt motiverat och utformat. Enligt beslutet ser Skolinspektionen positivt på de åtgärder som kommunen vidtagit och som lett till en förbättrad studiero på skolan jämfört med hur det såg ut vid Skolinspektionens besök under hösten 2016. Kommunen har redan vidtagit ändamålsenliga, aktiva och konkreta åtgärder för att åtgärda de påtalade brister som fanns enligt Skolinspektionens tidigare beslut från den 20 december 2016, och kommunen avser att fortsätta med detta. Kommunen har kommit långt på kort tid och det bör särskilt beaktas att arbetet med en studiemiljö som präglas av studiero är långsiktigt, kontinuerligt och ständigt pågående. Den uppföljning som Skolinspektionen gjort är bristfällig och det framgår inte av vitesföreläggandet vilka ytterligare åtgärder kommunen måste vidta för att uppfylla skollagens krav. I underlaget för beslutet framgår inte annat än att eleverna på högskoleförberedande program upplever sig ha studiero. Eleverna på yrkesprogrammen anger att de har studiero, förutom på vissa lektioner. Såväl lärare som elevhälsan uppger att studieron har förbättrats. Ett externt företag som kommunen konsulterat har uppgett bl.a. att det är svårt att förstå att detta är en skola med låg måluppfyllelse där studieron sviktat.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 5 kap. 3 § skollagen (2010:800) ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Enligt 26 kap. 10 § första stycket skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett föreläggande ska enligt andra stycket ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen får föreläggandet förenas med vite. Enligt andra stycket ska föreläggandet förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

I förarbetena (se prop. 2009/10:165 s. 548 ff och s. 898) anges bl.a. följande. Av rättssäkerhetsskäl är det angeläget att huvudmannen vet vad tillsynsmyndigheten anser måste göras för att föreläggandet ska anses vara uppfyllt. Vad som anges enligt 26 kap. 10 § andra stycket skollagen är dock endast en rekommendation till hjälp för huvudmannen. Inget hindrar att denne väljer ett annat sätt att avhjälpa bristen, om detta är möjligt. Möjligheten att vitesförelägga syftar i första hand till att vara förebyggande. Tillsynsmyndigheten ska även arbeta förebyggande genom att lämna råd och vägledning. Ett föreläggande ska endast tillgripas om andra medel för att få huvudmannen att åtgärda bristerna har prövats eller bedöms som verkningslösa. Tillsynsmyndigheten måste givetvis använda sina befogenheter att meddela vitesförelägganden med urskiljning och

återhållsamhet i tillsynsärenden som föranleds av förhållanden som kan bli föremål för överprövning av allmän förvaltningsdomstol.

Ett vitesföreläggande ska enligt 2 § lagen (1985:206) om viten (viteslagen) vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer (adressater). Om föreläggandet innebär en skyldighet för adressaten att vidta en viss åtgärd, ska det av föreläggandet framgå vid vilken tidpunkt eller inom vilken tidsfrist åtgärden ska vidtas. När vite har förelagts, får nytt vite mot adressaten i samma sak inte föreläggas förrän det tidigare föreläggandet har vunnit laga kraft. Av 3 § viteslagen framgår att när vite föreläggs ska det fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

Högsta förvaltningsdomstolen har kommit fram att ett vitesföreläggande måste utformas så att adressaten får helt klart för sig vad som krävs för att undgå att träffas av vitet (se t.ex. RÅ 1994 ref. 29). Ett föreläggande ska därmed vara så preciserat att det inte kan uppstå någon tvekan om vilka åtgärder som ska vidtas. De krav som ställs på adressaten ska i första hand förmedlas genom själva föreläggandet och utrymmet för tolkning, mot bakgrund av vad som tidigare förekommit i ärendet, är begränsat med hänsyn till att föreläggandets innebörd måste vara klar.

Förvaltningsrättens bedömning

Av utredningen i målet framgår att Skolinspektionen i samband med ett tidigare beslut om vitesföreläggande den 20 december 2016 konstaterat flera allvarliga brister i den aktuella skolan, bl.a. i fråga om studiero. Beslutet har vunnit laga kraft. Skolinspektionen har i maj 2017 följt upp detta beslut och intervjuat elever, rektor, lärare, elevhälsan och annan personal samt gjort egna observationer. Vid uppföljningen framkom att kommunen vidtagit

åtgärder och att läget hade förbättrats, men att studieron varierade mellan olika klasser och mellan de yrkesförberedande och de högskoleförberedande programmen. Fortfarande fanns det alltså brister i skolan när det gäller studiero på så sätt som Skolinspektionen har angett i det överklagade beslutet.

Förvaltningsrätten konstaterar att det ligger på kommunen att se till att skolverksamheten uppfyller de krav som följer av föreskrifter för verksamheten. Den omständigheten att studiero är något som alla skolor kontinuerligt måste arbeta med utgör inte hinder för ett vitesföreläggande. Mot bakgrund av att kommunen inte följt Skolinspektionens tidigare vitesföreläggande fullt ut samt vikten av att med effektiva medel tillse att situationen på skolan för elevernas bästa förbättras fortast möjligt, anser förvaltningsrätten att det varit befogat av Skolinspektionen att besluta om ett nytt vitesföreläggande.

Frågan för förvaltningsrätten blir därefter om Skolinspektionens vitesföreläggande är utformat i enlighet med 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen samt viteslagen.

Kommunen anser att föreläggandet inte är tillräckligt tydligt och preciserat. Förvaltningsrätten konstaterar att åtgärderna som Skolinspektionen har förelagt kommunen att vidta är visserligen angivna på en övergripande nivå. Vidare anser förvaltningsrätten att åtgärderna har dock en tydlig koppling till det krav som uppställs i 5 kap. 3 § skollagen. Det ligger i sakens natur att det finns en mängd olika sätt att åtgärda den påtalade bristen på och att samtliga sådana åtgärder inte kan anges i ett föreläggande. Kommunen har rätt att avhjälpa bristen på valfritt sätt. Förvaltningsrätten anser därför att det i målet aktuella föreläggandet är tillräckligt tydligt och preciserat.

Förvaltningsrätten anser den aktuella bristen är sådan att den allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och det har inte framkommit att det av särskilda skäl är obehövt att förena föreläggandet med vite. Även i övrigt anser förvaltningsrätten att föreläggandet är förenligt med bestämmelserna i viteslagen eftersom det är riktat till en bestämd adressat och det av föreläggandet framgår vid vilken tidpunkt som åtgärden senast ska vidtas samt att vitet är fastställt till ett bestämt belopp.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att Skolinspektionen har fattat ett riktigt beslut. Vad kommunen har anfört föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1A).

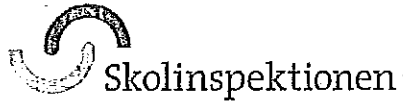

Kaija Hultquist

Rådman

Nämndemännen Maria Forsström, Yohannis Gebre Hiwot och Markus Josefsson har också deltagit i avgörandet.

Lars Bålman har föredragit målet.

Beslut

2017-06-28

Dnr 43-2015:8974

Linköpings kommun
Bildningsnämnden
581 81 Linköping

Beslut efter uppföljning för gymnasieskola

efter tillsyn i Birgittaskolan 1
belägen i Linköpings kommun

Beslut

2017-06-28

2 (17)

Dnr 43-2015:8974

Uppföljning av tillsyn i Birgittaskolan 1

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Linköpings kommun under våren och hösten 2016. Skolinspektionen fattade beslut efter tillsyn för Birgittaskolan 1. I detta beslut förelade Skolinspektionen Linköpings kommun vid vite av 1 200 000 kr att senast den 20 april 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister inom områdena trygghet och studiero, åtgärder mot kränkande behandling, extra anpassningar och särskilt stöd samt det förebyggande värdegrundsarbetet och elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Linköpings kommun inkom med en redovisning av vidtagna åtgärder den 21 april 2017. Huvudmannen har även inkommit med kompletterande uppgifter den 2 juni 2017. Skolinspektionen har genomfört besök på Birgittaskolan 1 under perioden den 24 april till och med den 5 maj 2017. Intervjuer med representanter för lärare, elevhälsa, heltidsmentor, trygghetsvärd och elever har genomförts. Under uppföljningsbesöket genomfördes även observationer i på förhand utvalda lektioner.

Kvarstående brist

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brist ännu ej tillfullo åtgärdad. Skolinspektionen konstaterar att Linköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.	Föreläggande vid vite	2017-10-31

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Basst avhjälp
Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd.	Basst avhjälp
När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.	Basst avhjälp
5. Trygghet och åtgärder mot kränkande behandling	
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Basst avhjälp
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.	Basst avhjälp
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Basst avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Beslut

2017-06-28
4 (17)
Dnr 43-2015:8974

Frågan om utdömmande av vitet hanteras i särskild ordning.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpats.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Linköpings kommun att vid vite av 150 000 kr senast den 31 oktober 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa den påtalade bristen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Linköpings kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömandet av vitet.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studietrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Linköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att vidta ändamålsenliga åtgärder så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I detta arbete ingår att kartlägga och analysera elevernas studiemiljö med utgångspunkt från skollag och läroplan samt utifrån kartläggningen prioritera vilka åtgärder som ska genomföras i varje elevgrupp där studieron inte är tillfredsställande.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Birgittaskolan 1 inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Beslut

2017-06-28

5 (17)

Dnr 43-2015:8974

Skolinspektionen konstaterar dock att det vidtagits åtgärder för att komma tillrätta med den bristande studiero som framkom i beslutet från den 20 december 2016. Det har blivit lugnare och studieron har förbättrats på lektionerna. Detta bekräftas även av de intervjuer och lektionsobservationer som Skolinspektionen genomförde i samband med uppföljningsbesöket i maj 2017. Rektorn har förtydligat de regler och krav som finns på personal och elever och genomför dessutom regelbundna klassrumsobservationer. Ledarskapet i klassrummet och upprätthållande av gemensamma ordningsregler är områden som skolenheten kommer att arbeta vidare med framöver. Det ska inte heller finnas utrymme för lärarna att göra avvikelser från de gemensamma ordningsreglerna, på annat sätt än vad som är överenskommet. En åtgärdstrappa ska användas i de fall eleverna inte följer lärarens anmodan.

Även om det vidtagits åtgärder i syfte att förbättra studieron och att huvudmannens uppföljning visat att det råder studiero på enheten, framkommer av utredningen i ärendet att studieron varierar och att det alltfjänt finns en påtaglig studieoro i vissa elevgrupper. Skolinspektionen kan konstatera att det finns lärare som inte följer de ordningsregler som skolan gemensamt upprättat. Det finns elever som under lektionstid använder ett grovt språkbruk mellan varandra och till lärare samt att mobiltelefoner används till att nyttja sociala medier och spela spel utan att lärare alltid agerar, vilket påverkar studieron negativt på dessa lektioner. Att inte alla lärare reagerar medför dessutom, enligt Skolinspektionen, en otydlighet för eleverna. Ett exempel på otydlighet är att personer obehindrat står och röker på skolgården bredvid en förbudsskylt som informerar om att platsen ska vara rökfri enligt de ordningsföreskrifter som finns uppsatta. För att skapa en skolmiljö som präglas av studiero är en viktig faktor att det finns ett gemensamt förhållningssätt till de ordningsregler som finns på skolenheten.

Skolinspektionen ser positivt på de åtgärder som huvudmannen vidtagit hitintills och som lett till en förbättrad studiero på skolan jämfört med hur det såg ut vid Skolinspektionens besök hösten 2016. Även det faktum att studiero kommer att vara ett fokusområde över tid talar för att skolan fortsättningsvis kommer att arbeta med frågan. Studiero i undervisningen är emellertid en central och grundläggande förutsättning för elevers lärande och handlar både om elevernas arbetsmiljö i stort och om deras möjligheter att nå målen för utbildningen. Eftersom det fortfarande finns elever som inte har en skolmiljö som präglas av studiero bedömer Skolinspektionen att skolmiljön på Birgittaskolan 1 fortfarande inte präglas av studiero för alla elever på det sätt som skollagen föreskriver.

Beslut

2017-06-28
6 (17)
Dnr 43-2015:8974

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 319 f.) betonas att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare framgår att det är skolans, ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan samt att skolan involverar elevernas vårdnadshavare i arbetet med att skapa gemensamma utgångspunkter för en trygg skolmiljö.

Skolinspektionens utredning

I beslut den 20 december 2016 bedömde Skolinspektionen att skolmiljön vid Birgittaskolan 1 inte präglades av trygghet och studiero samt att det förekom grova kränkningar.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att det från och med höstterminen 2016 finns tre heltidsmentorer anställda som arbetar med årskurs 1 och 2. Dessa ska fungera som en länk mellan elever, lärare, föräldrar, elevhälsan och rektor. Heltidsmentorerna ska även finnas till hands för att trygga vuxennärvaron på skolan. Vidare framgår att rektorn i mars 2017 förtydligat de krav och förväntningar som finns på personalen. Ledarskapet i klassrummet och upprätthållande av gemensamma ordningsregler kommer skolan att arbeta med. Detta arbete kommer att hållas aktuellt under hela terminen och vara ett långsiktigt fokusområde under läsåren som följer. Förtydligande av ordningsregler och åtgärdstrappa har gått igenom och upprepats på mentorstider och i alla sammanhang det har varit nödvändigt.

Rektorn besöker regelbundet klassrum och lektioner för att försäkra sig om att det är studiero. Under vårterminen har dessa lektionsbesök prioriterats utifrån vad som framkommit under exempelvis klasskonferenser och i samtal med enskilda lärare. Fokus har varit att tillförsäkra om inledningen av lektionen är god, tydlig och att den startar på utsatt tid. Vidare har det lagts stor tonvikt vid att eleverna arbetar med aktuell arbetsuppgift och aktuellt skolarbete under lektionstid. Rektor har under vårterminen instiftat en ny kanal för eleverna att påverka skolan. Elevforum som det heter består av klassrepresentanter från respektive klass. En stående punkt vid dessa möten är trygghet och studiero. Elevskyddsombud träffas kontinuerligt under ledning

Beslut

2017-06-28

7 (17)

Dnr 43-2015:8974

av skolvärd. Rektor träffar denna grupp månadsvis för att svara på frågor, ta del av deras upplevelser över skolan som helhet samt åtgärda brister och förslag på förbättringar som eleverna har.

Rektor tar del av klassrådsprotokoll via mentor för att genom denna "kanal" bilda sig en uppfattning om hur klasserna uppfattar att studieron fungerar. Studiero följs kontinuerligt upp i de olika insatser som beskrivits ovan. Enligt uppföljningen råder trygghet och studiero. I det systematiska kvalitetsarbetet aktualiseras ämnet och insatserna ska analyseras för att bidra till förbättring. Området trygghet och studiero samt värdegrund kommer att vara ett fokusområde över tid på Birgittaskolan 1. Kompetensutveckling gällande "ledarskapet i klassrummet" har påbörjats och fortsätter läsåret 2017/2018.

Skolans ordningsregler m.m.

Av skolans ordningsregler framgår bland annat att eleverna ska komma i tid, att mobiltelefonerna ska vara inställda på ljudlös och inte synliga och att eleverna ska respektera alla rätt till studiero. Det framkommer också vilka konsekvenserna blir om eleverna bryter mot reglerna. Exempelvis omhändertar läraren mobiltelefonen om den används felaktigt. Vidare framgår att läraren bestämmer placeringen i klassrummet eller visar ut elever från klassrummet om de stör studieron.

Av Birgittaskolans plan mot kränkande behandling framgår att målsättningen är att Birgittaskolan 1 alltid ska ha studiero i klassrum och korridorer.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

Av intervju med rektorn framgår att det är viktigt att samtliga följer uppsatta ordningsregler. Det ska inte finnas möjlighet till tolkning. Det kan dock finnas situationer när lärarna kan tillåtas göra avsteg från ordningsreglerna. Åtgärdstrappan ska användas och rektorn får besked från lärarna när de har använt sig av denna. Vid lektionsbesök säkerställer rektorn att eleverna fokuserar på uppgiften och lyssnar på läraren som undervisar.

Av intervju med företrädare för elevhälsan framgår att det har blivit lugnare på lektionerna. Även elevhälsan har genomfört klassrumsobservationer. Dessa har visat att förbudet mot mobiltelefoner efterlevs på ett annat sätt nu jämfört med tidigare. Vidare uppges att lärarlagen har diskuterat studieron klass för klass. Det finns ordningsregler och åtgärdstrappa uppsatta i varje klassrum. Åtgärdstrappan har mentorn gått igenom med eleverna.

Av lärarintervjuer framgår att studieron har förbättrats. Det förekommer inte längre att elever går runt i klassrummen och stör undervisningen. Lärarna har

Beslut

2017-06-28

8 (17)

Dnr 43-2015:8974

en gemensam tolkning av skolans regler som tagits fram i de samtal som förts i lärargruppen. En lärare anser dock att det inte är någon skillnad mot höstterminen 2016 hur läraren använder sig av reglerna, men att det till stor del beror på att eleverna är trygga. Det finns enstaka fall då lärarna inte säger till de elever som använder mobiltelefonen. Vidare framgår att eleverna inte får använda mobiltelefonen för att exempelvis nyttja sociala medier. Åtgärdsstrappan ska i sådana fall användas.

Av intervju med heltidsmentor och skolvård framgår att regler och åtgärdsstrappa följs av lärare och elever. Det blir tydliga konsekvenser om en elev väljer att inte följa ordningsreglerna eller kommer för sent till lektionerna. Det är lugnare nu jämfört med höstterminen 2016 och det förekommer nästan inget spring i korridorerna. Det förs samtal med elever som kommer för sent till lektionerna. Eftersom det finns en samsyn mellan elever och lärare blir det ett ökat tryck på dem som inte vill följa skolans ordningsregler och värdegrundsarbete.

Av elevintervjuer framgår elevernas upplevelse av studiero skiljer sig åt mellan de yrkesförberedande och högskoleförberedande programmen. Samtliga eleverna uppger dock att rektorn besöker klassrummen slumpmässigt. Det står i ordningsreglerna när och på vilket sätt mobiltelefonen får användas. Eleverna på högskoleförberedande program uppger att lärarna säger till dem som inte följer ordningsreglerna. Eleverna får varningar och sedan blir de ombudda att lämna lektionen.

Eleverna på yrkesförberedande program anser däremot att det inte är studiero på vissa lektioner. Det finns lektioner som är så stökiga att eleverna tappar koncentrationen. Det finns lärare som är strängare och sätter regler, medan andra lärare inte gör det. Åtgärdsstrappan används inte och lärarna tar inte alltid mobiltelefonen från elever som missköter sig. Elever går fortfarande in och ut klassrummet och vissa kan vara borta i 20 minuter.

Skolinspektionens lektionsobservationer

Även av de lektionsobservationer som genomfördes framkommer att miljön inte präglas av studiero på vissa lektioner. Samtliga lektioner började emellertid på utsatt tid. Ingen elev kom för sent och olovlig frånvaro registrerades. Vid någon lektion informerade läraren om ordningsregler i början av lektionen, bland annat att eleverna skulle lägga undan mobiltelefoner och handväskor. Vid några lektioner observerades hur elever med viss regelbundenhet lämnade pågående lektioner. Eleverna var frånvarande upp till 15 minuter. Någon elev informerade läraren innan eleven lämnade klassrummet. Vid andra lektioner noterades hur eleverna svarade att de väntat

Beslut

2017-06-28

9 (17)

Dnr 43-2015:8974

ett viktigt samtal eller varit på toaletten på lärarnas direkta frågor om vart de varit. Vidare observerades hur någon lärare varken uppmärksammade noterade när eleven lämnade respektive återvände till lektionen.

Vid samtliga lektioner observerades att elever ägnade sig åt aktiviteter som inte hade med undervisningen att göra. Enligt Birgittaskolans 1 ordningsregler ska mobiltelefonen vara ljudlös och undanlagd under lektionstid. Det är läraren som bestämmer om och när eleven får använda mobiltelefonen i undervisningen. Trots detta användes mobiltelefoner under lektionerna till att spela spel, skicka sms, nyttja sociala medier samt filma sig själva och klasskamraterna. Vid några tillfällen korrigerades det felaktiga beteendet av läraren, men inte alltid. Vidare framkom hur elever använde svordomar mellan varandra och till lärare, bland annat när en lärare bad eleverna att följa de regler som läraren själv bestämt.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Birgittaskolan 1 i Linköpings kommun inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Linköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Verksamheten vid Birgittaskolan 1 har åtminstone sedan maj 2016 haft brister i arbetet med studiero. Bristen är allvarlig eftersom den har pågått under lång tid och påtagligt påverkar elevernas förutsättningar att inhämta och utveckla kunskaper samt inskränker elevernas möjligheter att nå kunskapskraven.

Med hänsyn till bristens allvar bedömer Skolinspektionen att bristen är sådan att den allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och att elevernas kunskapsutveckling äventyras. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Beslut

2017-06-28

10 (17)

Dnr 43-2015:8974

Avhjälpta brister i verksamheten

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Linköpings kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8–9 §§ skollagen)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Linköpings kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår att rektorn har tryggliggjort och implementerat arbetet med att anmäla och utreda elever i behov av särskilt stöd och att samtliga elevhälsans kompetenser tas tillvara i detta arbete. Elevhälsan har förstärkts med ytterligare specialpedagogresurs. Det är specialpedagogen som samordnar och säkerställer att alla elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får detta tillgodosett. Av redovisningen framgår vidare att det finns en ny organisation av klasslag och elevhälsa som bland annat innebär att elevhälsan kontinuerligt deltar i arbetslagens möten samt att elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd kontinuerligt följs upp vid elevhälsomöten.

Skolinspektionens bedömning är att det utifrån huvudmannens redovisade åtgärder, och av Skolinspektionens utredning i övrigt, inte framkommer annat än att de påtalade bristerna i arbetet med särskilt stöd är åtgärdade

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Linköpings kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Linköpings kommun avhjälpit denna brist.

Beslut

2017-06-28

12 (17)

Dnr 43-2015:8974

Motivering

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår bland annat att rektorn och företrädare för skolenhetens elevhälsa regelbundet genomför trygghetsvandringar.

Genom kontinuerlig information till personal och elever om rutinen för rapportering av uppgifter om kränkande behandling säkerställer rektorn att rutinen följs. Det har under perioden mars till och med april 2017 inte inkommit några anmälningar om kränkande behandling till huvudmannen.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn har förstärkt vuxennärvaron på skolan och skolvärden känner till vilka elever som tillhör Birgittaskolan 1. Skolvärdens uppdrag har förtydligats och i dennes uppdrag ingår att skapa relationer med eleverna och äta pedagogisk lunch.

Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att rektorn följer upp trygghetsvandringarna. Eleverna tar inte längre med sig konflikter till skolan och obehöriga uppehåller sig inte längre i skolans korridorer.

Av intervjuer med lärare framgår att det under vårterminen 2017 har genomförts flera informationsinsatser med fokus på bland annat trygghet. Det har inte förekommit konflikter mellan elever eller andra incidenter under vårterminen. Det finns ett förebyggande arbete för att ta hand om eventuella konflikter som kan uppstå mellan elever.

Av intervjuer med heltidsmentor och skolvärd framgår att lärare, skolvärd och mentorer rör sig i korridorerna och kan på så sätt förhindra att det uppstår konflikter mellan elever. Det har inte förekommit några konflikter mellan elever under vårterminen 2017.

Av intervjuer med elever framgår att de upplever skolan som trygg. De uppger dock att det finns en jargong inom vissa elevgrupper där elever boxar på varandra och använder tuffa skämt.

Av den samlade utredningen i ärendet framgår att det vidtagits åtgärder i syfte att förbättra tryggheten och det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling på skolan. Skolinspektionen vill särskilt framhålla de trygghetsskapande åtgärder som genomförts och det arbete med att säkerställa att samtliga lärare anmäler om de får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling. Tryggheten har förbättrats på skolan och de elever som intervjuats upplever skolan som trygg. Skolinspektionen vill emellertid särskilt påtala vikten av att det arbete som påbörjats fortsätter för att säkerställa att Birgittaskolan 1 alltid är en trygg skola för alla elever.

Beslut

2017-06-28

13 (17)

Dnr 43-2015:8974

Skolinspektionens bedömning är att det utifrån huvudmannens redovisade åtgärder, och av Skolinspektionens utredning i övrigt, inte framkommer annat än att påtalade brister gällande trygghet och det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling nu är åtgärdade.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Linköpings kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Normer och värden)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Linköpings kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Förebyggande värdegrundsarbete

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår bland annat att skolan har arbetat med att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet genom att arbeta med en gemensam värdegrund i förhållande till eleverna. Vidare framgår att i arbetet har, förutom samtliga pedagoger och elevnära personal på Birgittaskolan 1, även deltagit externa aktörer och elevambassadörer. Under vårterminen 2017 har fokus legat på att sprida värdegrundsarbetet genom skolans elevambassadörer. Elevambassadörerna, som valts ut för att

Beslut

2017-06-28
14 (17)
Dnr 43-2015:8974

representera skolans elevkapacitet i form av olika bakgrund och livserfarenhet, har haft i uppgift att i klasser och korridorer bidra till en miljö som bygger på respekt och delaktighet. I arbetet har all personal på skolan deltagit.

Av intervju med rektorn framgår att värdegrundsprojektet har bedrivits kontinuerligt under året. Det är en stor skillnad nu jämfört med höstterminen 2016 i hur lärare och elever interagerar med varandra. All personal har varit med under den halva studiedag som skolan anordnat för det förebyggande värdegrundsarbetet. Rektorn har också säkerställt att samtliga elever tagit del av värdegrundsarbetet genom de elevambassadörer som numera finns på skolan.

Av intervju med lärare framgår att det på Birgittaskolan bedrivs flera värdegrundsarbeten. Arbetet har bland annat gått ut på att lärarna genomfört gruppdiskussioner där de fått lämna förslag på att förbättra relationerna mellan exempelvis lärare och elev. Arbetet avspeglas i de trygghetsskapande åtgärder som vidtagits på skolan och att det numera finns en acceptans för varandra. Lärarna upplever att rektorn vill föra värdegrundsarbetet framåt och att det inte är någonting som kommer att avstanna under vårterminen 2017.

Av intervju med företrädare för elevhälsan framgår att psykologen genomfört en utvärdering av värdegrundsprojektet för att på sätt ta reda på om värdegrundsarbetet bidragit till någon förändring. Utvärderingen har bland annat visat på att eleverna inte längre känner sig otrygga på skolan.

Av intervju med heltidsmentor och trygghetsvärd framgår att alla har accepterat arbetet med den gemensamma värdegrunden. Värdeorden har arbetats fram i elev respektive lärargrupper. Att det finns en samsyn mellan elever och lärare i värdegrundsarbetet framgår att fyra av de fem värdeorden angavs i respektive grupp.

Skolinspektionen kan utifrån den redovisning som huvudmannen lämnat och det uppföljningsbesök som genomförts vid skolenheten konstatera att Birgittaskolan 1 vidtagit åtgärder i syfte att skapa en gemensam grundsyn i värdegrundsfrågor bland lärare och elever. Att arbetet till viss del varit framgångsrikt framgår av det trygghetsskapande arbete som bedrivits på Birgittaskolan 1 under vårterminen 2017 och att lärare och elever numera känner ett gemensamt ansvar och delaktighet i arbetet med att finna en gemensam värdegrund. Även det faktum att det inte längre föreligger brister inom området trygghet och åtgärder mot kränkande behandling är en omständighet som stödjer att skolan numera har ett fungerande förebyggande värdegrundsarbete.

Beslut

2017-06-28
15 (17)
Dnr 43-2015:8974

Skolinspektionens bedömning är att det utifrån huvudmannens redovisade åtgärder, och av Skolinspektionens utredning i övrigt, inte framkommer annat än att det vid Birgittaskolan 1 bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete.

Elevhälsans används främst förebyggande och hälsofrämjande

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår bland annat att under läsåret 2016/17 har en ny organisation kring elevhälsoteamet arbetats fram. Dessutom har elevhälsan på Birgittaskolan 1 utökats i form av skolpsykolog och heltidsmentorer. En elevhälsoplan har arbetats fram där det anges ett flertal förebyggande och hälsofrämjande insatser för att stödja elevenens utveckling mot utbildningens mål.

Av intervju med företrädare för elevhälsan och rektorn framgår att elevhälsan genomför ett förebyggande och hälsofrämjande arbete på Birgittaskolan 1. Detta beror på att det tillförts resurser och skett förändringar i rutinerna med att utreda elevernas behov av särskilt stöd. Det dagliga förebyggande arbetet går ut på att elevhälsan vid Birgittaskolan 1 ska arbeta nära elever och lärare.

Skolinspektionens bedömning är att det utifrån huvudmannens redovisade åtgärder, och av Skolinspektionens utredning i övrigt, inte framkommer annat än att elevhälsan på Birgittaskolan 1 används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleverna mot utbildningens mål.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschef Maria Sundkvist, enhetschef Allan Westerdahl och avdelningsjurist Sofia Lindstrand deltagit. Utredare Erik Ahlsén har varit föredragande.

Tommy Lagergren
Bitr. generaldirektör

Beslut

2017-06-28
16 (17)
Dnr 43-2015:8974

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Beslut

2017-06-28
17 (17)
Dnr 43-2015:8974

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.